

Mäns våld mot kvinnor

Statistik och kunskapsläge 2011

**Kort rapport inför Internationella dagen för
avskaffandet av våld mot kvinnor 25 november**

“A woman who lives in the shadow of daily violence is not truly free.”

– FN:s förra generalsekreterare Kofi Annan

- 3** Förord
- 3** Inledning
- 4** Mäns våld mot kvinnor i Sverige
- 5** *Diagram: Antalet anmälda fall av miss-handel mot kvinnor över 18 år de senaste nio åren*
- 6** Kvinnofridspropositionen och det nya brottet grov kvinnofridskränkning
- 7** Statliga initiativ efter 2005
- 7** Kvinnors våld mot män?
- 8** Barn som upplever våld i familjen
- 9** Familjerätt
- 11** Papperslösa kvinnors rätt till skydd
- 12** Vi vill

Förord

Mäns våld mot kvinnor är en mansfråga som ytterst handlar om säkerhet. Det strukturella våldet som riktas mot kvinnor i deras vardag är i högsta grad ett säkerhetspolitiskt problem. Runt om i världen står män för mer än 90 procent av alla våldshandlingar – handlingar som drabbar såväl män som kvinnor, vare sig det kallas fotbollsvåld, inbördeskrig, lägenhetsbråk eller våld i hederns namn.

Mäns våld är ett samhällsproblem som angår oss alla, och våld och hot om våld är en komplex fråga som behöver belysas från många aspekter. Våld och hot om våld handlar inte om biologi utan om makt och maktutövning. Vi väljer dock att i denna rapport framförallt belysa männens roll och ansvar.

Rapporten ger också en kortfattad och tillgänglig sammanställning över den mest aktuella statistiken, lagändringar, nya riktlinjer och forskning inom politikområdet våld i nära relationer. Fokus är mäns våld mot kvinnor i heterosexuella relationer i Sverige och konsekvenser för barn som upplever pappas våld mot mamma samt papperslösa kvinnors rätt till skydd. Rapporten kan ses som en uppdatering av, eller komplement till, Feministiskt initiativs rapport "I skuggan av våldet" från 2005.¹

Inledning

I över 30 år har feminister från hela Latinamerika och Karibien träffats ungefär vartannat år för att tillsammans diskutera, analysera och utforma feministiska strategier. Under det första feministforumet som hölls år 1981 i Bogotá beslöt de latinamerikanska och karibiska feministerna att utnämna den 25 november till en aktionsdag för avskaffandet av våld mot kvinnor, en dag som sedan antagits av kvinnoorganisationer runt om i världen. 1999 beslutade även FN:s generalförsamling att göra den 25 november till en internationell dag för avskaffande av våld mot kvinnor.

Miljoner kvinnor utsätts för våld varje dag. Mäns våld mot kvinnor utgör den yttersta och mest brutala formen av maktorättvisor mellan män och kvinnor. Könsbaserat våld är troligtvis också den mest utspridda och socialt accepterade kränkningen av mänskliga rättigheter. Kvinnor drabbas av våldet just på grund av att de är kvinnor i en samhällsstruktur som underordnar och diskriminerar kvinnor.

Sammanfattningsvis kan konstateras att våldet inte tycks minska i omfattning – snarare tvärtom. I Sverige har 27 200 fall av misshandel mot kvinnor över 18 år anmälts under 2010, jämfört med 24 097 anmälningar 2005. Brottsförebyggande rådet (Brå) menar att ökad anmälningbenägenhet kan stå för en viss del, men

¹ Finns tillgänglig på www.feministisktinitiativ.se

troligen inte hela ökningen. Däremot finns en ökad prioritering av kvinnofridsarbete och kunskapshöjning inom myndigheter jämfört med 2005, skärpningar av landstingens och kommunernas ansvar, mer resurser till kvinno- och tjejjourer, utbildningssatsningar inom exempelvis sjukvård och större riktade forskningsanslag inom området. Ett nationellt centrum för kvinnofrid, NCK, har inrättats och 2007 antog regeringen Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer². Barnens situation uppmärksammas också allt mer, samtidigt som deras rättssäkerhet paradoxalt nog tycks ha försämrats de senaste åren och vi kan se tecken på en alltmer aggressiv antifeministisk rörelse i Sverige.

Mäns våld mot kvinnor i Sverige

Brottsförebyggande rådet (Brå) berättar på sin hemsida att det begås cirka nittio mord i Sverige varje år. Vanligaste platsen är någons privata hem och oftast känner förövare och offer varandra. I nio fall av tio är förövaren man, och i två tredjedelar av morderna är även offret man. Det dödliga våldet tycks generellt inte öka, däremot ökar mäns fysiska misshandel av kvinnor. 27 200 fall av misshandel mot kvinnor över 18 år anmäldes under 2010. Antalet anmälningar har ökat under lång tid, och Brå menar att en ökad anmälningsbenägenhet kan förklara viss del av ökningen, men troligen inte hela. I början av 1980-talet ändrades lagstiftningen så att misshandlade kvinnor inte längre kunde ta tillbaka sin anmälan, vilket kan förklara den större ökningen just då.

Ensamstående mödrar med små barn som utsätts för våld av närstående är en särskilt utsatt grupp – de uppger tre gånger så ofta erfarenheter av våld som andra kvinnor.³ En annan stor grupp är kvinnor som blir utsatta för våld i yrkeslivet.⁴ I dessa två grupper är ökningen av anmälningar om misshandel mest tydlig.

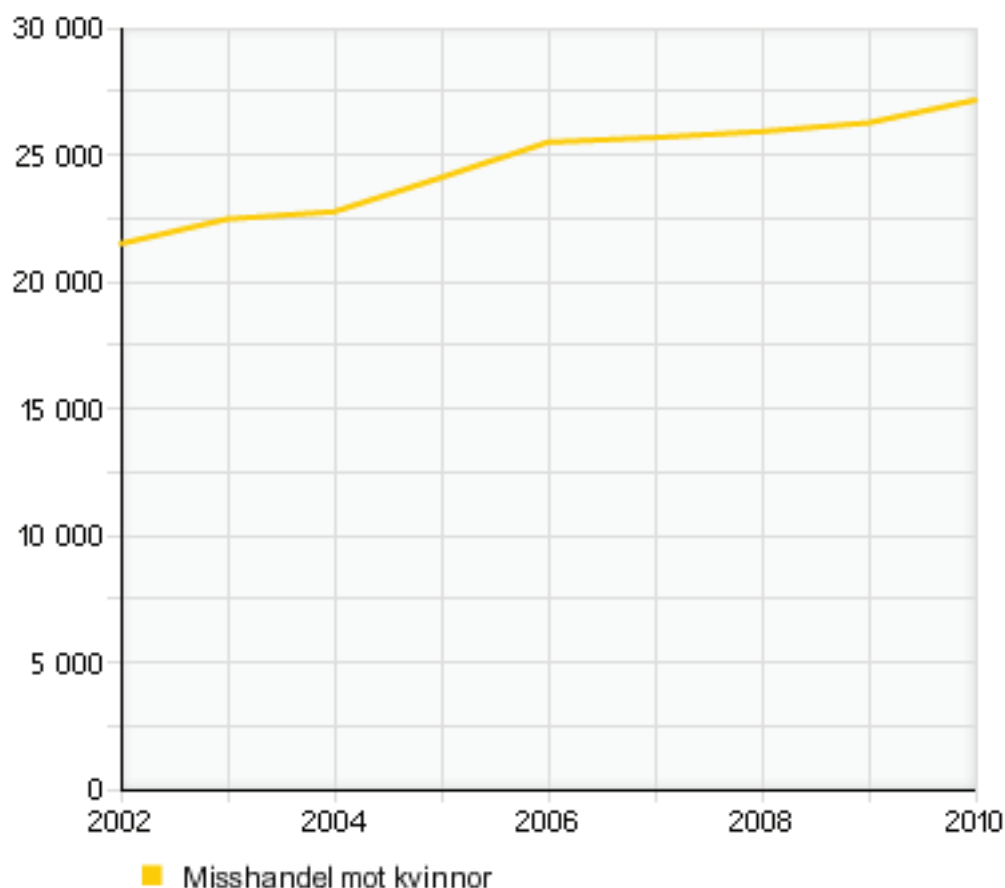
- **27 200 fall av misshandel mot kvinnor över 18 år anmäldes 2010.**
- **6 400 personer misstänktes för misshandel mot kvinnor under 2010.**
- **44 procent – ökning av våldet mot ensamstående mödrar under 2000–2005 (SCB).**
- **37 procent – ökning av våldet mot kvinnor i yrkeslivet under 2000–2005 (SCB).**
- **31 procent – ökningen av den anmälda misshandeln mot kvinnor mellan 2000–2007.**
- **20 procent av anmälningarna ledde till att en misstänkt kunde knytas till brottet (2010).**

² Regeringens skrivelse 2007/08:39.

³ *Läkartidningen* 2008:7.

⁴ Arbetsmiljöverket menar i rapporten *Hot och våld i arbetslivet* (2010) att nedskärningarna inom kvinnodominerade områden i offentlig sektor, med ökad stress till följd, är en av flera möjliga bidragande orsaker till det ökade våldet inom arbetslivet. Ökade ekonomiska klyftor och ökat tryck på exempelvis socialtjänst kan vara ytterligare en orsak.

Diagram: Antalet anmälda fall av misshandel mot kvinnor över 18 år de senaste nio åren.⁵

Brå betonar att mörkertalet för de som utsätts för våld i nära relation är större än när förövaren är en okänd gärningsman. Det uppskattas att cirka 20 procent av de som utsätts för våld i nära relation anmäler. Det innebär cirka 160 000 kvinnor förra året. Roks (Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige) uppger att en tredjedel av deras stödsökande väljer att polisanmäla.⁶

Det enda exemplet på en vetenskaplig och stor omfångsundersökning om mäns våld mot kvinnor genomfördes 2001. 70 procent av de utskickade 10 000 enkäterna besvarades och av dessa svar uppgav bland annat 25 procent av kvinnorna att de efter sin femtonårsdag upplevt fysiskt våld av en man.⁷ Kritik har riktats mot studien för att den använt ett alltför vitt våldsbegrepp. Feministiskt initiativ ser ett behov av mer aktuella siffror och föreslår därför att en ny omfångsundersökning genomförs.

⁵ Figuren och siffrorna är hämtade från www.bra.se 2011-11-18.

⁶ "Grovt kvinnofridsbränkning – vad vet vi efter tio år?" Roks 2010.

⁷ Lundgren, Eva, Heimer, Gun, Westerstrand, Jenny, Kalliokoski, Anne-Marie (2001) *Slagen dam. Mäns våld mot kvinnor i det jämställda Sverige – en omfångsundersökning*. Brottsoffermyndigheten & Uppsala universitet.

Kvinnofridspropositionen och det nya brottet grov kvinnofridskränkning

Det är nu drygt tio år sedan riksdagen 1998 antog *Kvinnofridspropositionen*⁸, som markerar en milstolpe i arbetet för att erkänna mäns våld mot kvinnor som samhällsproblem snarare än "familjevåld" och en privatsak – alltså något som kräver politiska initiativ för att mötas. Olika myndigheter fick nu i uppdrag att ta ökat ansvar för att förebygga, bekämpa våldet och stötta de utsatta. Kvinnovåldskommissionen, som arbetat fram ett betänkande som bildade kunskapsunderlag till propositionen, såg mäns våld mot kvinnor som ett uttryck för en samhällelig könsmaktsordning, och menade att samhällets oförmåga att erkänna och möta våldet och dess konsekvenser som samhällsproblem även det kunde tolkas som uttryck för denna könsmaktsordning.⁹

Efter decennier av kamp inom kvinnorörelsen börjar således en feministisk förståelse av våldet etableras i det offentliga samtalet under 1990-talet. Man kan här tala om en tredje vågens feminism (första vågen var under rösträttsrörelsen, andra vågen 1970-talet). 1998 infördes även ett nytt brott i lagstiftningen – *grov kvinnofridskränkning* – också det ett förslag från kvinnovåldskommissionen. Tanken med införandet av detta brott är att synliggöra det könsspecifika i brottet, som uttryck för en mer övergripande maktstruktur, och för att fånga den våldsutsattas hela livssituation.

Grov kvinnofridskränkning innebär att våldshandlingar och kränkningar ska vara upprepade och pågå över tid. Ofta förekommer fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt våld i samma relation. Var för sig behöver dessa handlingar inte vara grova, men tillsammans innebär de ett maktmissbruk och en process där den utsattas livsutrymme begränsas och självkänslan bryts ner. Processen där den utsatta alltmer kommer att internalisera förövarens verklighetsbild och acceptera våldet som en normal del av sin vardag kallas *normaliseringsprocessen*.¹⁰

Införandet av brottet grov kvinnofridskränkning ska utredas i en statlig rapport, men Roks ger i en aktuell sammanställning sin bild. Med hänvisning till Brå konstateras att dubbelt så många fall av brottet anmäldes 2009 som 2000, men att en gärningsman binds till brottet endast i en tredjedel av fallen och att antalet anmälningar är åtta gånger större än antalet lagförda gärningsmän. I rapporten pekas på problem i tillämpningen av lagstiftningen. Poängen var en helhetssyn på våldsprocessen och att komma ifrån fokus på detaljer i enskilda händelser. Roks menar att krav på att kunna återge alla detaljer i varje våldshändelse exakt vittnar om en svag förståelse för vad normaliseringsprocessen gör med de våldsutsatta och vidare att det tycks som att de enskilda våldshändelserna var för sig enligt rätten ändå måste vara grova, vilket inte var avsikten med införandet av detta brott.¹¹

⁸ Prop. 1997/98:55.

⁹ Kvinnofrid SOU 1995:60.

¹⁰ Lundgren, Eva (2004) *Våldets normaliseringsprocess*. Roks.

¹¹ "Grov kvinnofridskränkning – vad vet vi efter tio år?" Roks 2010.

Statliga initiativ efter 2005

I utvärderingen av Kvinnofridspropositionen som presenterades 2004 kritiserades myndigheterna generellt för att inte följa de direktiv som regeringen gett dem, bland annat Brå och Socialstyrelsen.¹² Ambitionerna har sedan dess höjts. Regeringen har för andra gången utlyst riktade medel via Brottsoffermyndigheten, som getts i uppdrag att fördela medel till forskning, metodutveckling och andra liknande insatser, som syftar till att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor, inklusive sexuellt våld och andra sexuella övergrepp. Sammanlagt ska 42 miljoner kronor fördelas 2011–2014.¹³

Nytt är även inrättandet av ett nationellt kunskapscentrum, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK). De arbetar på uppdrag av regeringen med att öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor nationellt genom metodutveckling, information, utbildning, kunskapssammanställning och forskning. 2008 vidgades NCK:s uppdrag till att även omfatta våld i samkönade relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. De ger kontinuerligt ut publikationer som kunskapsöversikter och utbildningsmaterial för exempelvis personal inom hälso- och sjukvård, och man kan på hemsidan söka efter forskare inom fältet. Syftet är att skapa en varaktigt höjd ambitionsnivå i arbetet mot våldet.

Kvinnors våld mot män?

Nytt i den nordiska diskussionen om våld i nära relationer är påståenden om att kvinnors våld mot män är lika vanligt förekommande och allvarligt samhällsproblem som mäns våld mot kvinnor. I USA och Storbritannien har debatten pågått längre. Antifeministiska och misogyna utfall i bloggofären och i allmänna media ska inte diskuteras nedan, istället presenteras en kortare sammanfattning av den genomgång Viveka Enander, doktor i socialt arbete, gjort om den vetenskapliga diskussionen om så kallad *könssymmetri* inom våld i nära relationer.¹⁴

Enligt Michael Kimmel, sociolog och kritisk mansforskare, finns ett hundratal studier som hävdar att kvinnor är våldsamma i samma utsträckning som män. Debatten pågår mellan de som talar om *familjevåld* och de som talar om *mäns våld mot kvinnor*. Kimmel ifrågasätter begreppet könssymmetri då han menar att det är oklart om de som påstår att denna råder hävdar att konsekvenserna är symmetriska för könen, eller om kvinnor slår män lika ofta som män kvinnor.

¹² Slag i luften – En utredning om myndigheter, mansvåld och makt, SOU 2004:121.

¹³ www.brottsoffermyndigheten.se

¹⁴ Min sammanfattning baseras på Enander, Viveka (2011) "Violent women? The challenge of women's use of violence in intimate heterosexual relationships to feminist analyses of partner violence." *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research*.

Brottsofferundersökningar från världen över finner alla entydigt en dramatisk könsasymmetri, det vill säga att mäns våld mot kvinnor är utbrett, men att kvinnors våld mot män i jämförelse är ett sällsynt fenomen. Ju grövre våldet är, desto ovanligare att förövaren är kvinna. *Familjekonfliktstudier*, däremot, bygger alla på ett småskaligt urval. Dessutom exkluderar de våld från före detta partners, de frågar överhuvudtaget inte om sexuellt våld och frågorna formuleras i en kontext av konflikter inom familjen. Kritik riktas även, från Kimmel och andra, mot det mätinstrument som vanligen används, The Conflict Tactics Scale (CTS). Frågorna handlar bara om våld i samband med "gräl" med en nuvarande partner. Våld som del i systematiskt kontrollbeteende faller därmed utanför. Hänsyn tas varken till frågan om vem som först använt våld eller våldets allvarlighetsgrad. Om hon knuffar bort honom i samband med våldtäkt blir det 1 för henne och 0 för honom, exempelvis, samma sak om hon ingriper när han misshandlar barnen. De som hävdar könssymmetri när det gäller relationsvåld, menar Kimmel, måste förklara den enorma överrepresentationen av kvinnor på akutmottagningar och jourer. Vidare hur det kan komma sig att kvinnor just i hemmet blir så mycket mer våldsamma när de inom samhällets alla andra arenor så sällan använder våld. Feministiska våldsforskare, menar Enander, hävdar sällan att kvinnor inte är våldsbenägna. Däremot invänder de mot att kvinnors våld mot män i heterosexuella relationer skulle motsvara mäns våld mot kvinnor i fråga om motiv, resultat och konsekvenser.

Kvinnors våld mot män förekommer, och självfallet ska kvinnliga förövare bedömas efter samma måttstock som manliga i de individuella fallen, och män som utsätts för våld av andra män eller av kvinnor ha samma rätt till stöd. Dock ger forskningen inga belägg för att kvinnors våld mot män är ett utbrett samhälls- och folkhälsoproblem.

Barn som upplever våld i familjen

Medan mäns våld mot kvinnor i nära relationer sedan slutet av 1990-talet har kommit att etableras som ett samhällsproblem som det krävs politiska initiativ för att lösa, har barns perspektiv och rättigheter i dessa situationer ännu inte på allvar uppmärksamats inom beslutsfattande och myndigheter. En viktig förändring är dock att de numera har status som brottsoffer med rätt till ersättning. 200 000 barn, eller ungefär vart tionde barn, uppskattas i Sverige uppleva pappas våld mot mamma, och vart tjugonde barn upplever detta våld ofta.¹⁵

Det finns idag en omfattande forskning om hur dessa barn påverkas av att

¹⁵ Annerbäck, Eva-Maria, Wingren, Gun, Svedin, Carl Gunnar & Gustafsson, Per (2010) "Prevalence and characteristics of child physical abuse in Sweden – findings from a population-based youth survey" *Acta Paediatrica*, nr 99, 1229–1236.

leva i våldets närhet. Vissa utvecklar exempelvis posttraumatiska stressymptom i nivå med människor som traumatiserats av krigserfarenheter. Men barn som upplever våld är ingen homogen grupp. Medan vissa kan bli utagerande och själva utveckla våldsamma beteendemönster, blir andra självskadande, introverta och deprimerade. Att de är en riskgrupp när det gäller olika typer av psykisk ohälsa och social problematik är känt, även om det är viktigt att påpeka att en del också klarar sig utan allvarigare problem. I en aktuell utredning genomförd av forskare från Göteborgs, Uppsala och Örebro universitet är slutsatsen att avgörande för att barnen ska kunna läka psykiskt är att våldet och hoten och rädslan för ytterligare våld får ett slut. Påtvingat umgänge med en förälder som barnet upplever som föröväre (även om han friats i rätten) försvårar för barnet att tillgodogöra sig behandling. Barnen behöver vidare rätt stöd att bearbeta sina upplevelser.¹⁶ Forskarna utvärderade såväl kvalitativt som kvantitativt stödinsatser inom kommun, landsting och ideell sektor.

Ett akut problem för många barn som upplevt våld hemma är att de hittills har nekas terapi eller annat stöd enbart på grund av att den våldsutövande föräldern (oftast pappa) motsätter sig detta och som vårdnadshavare har rätt att neka barnet stöd. Rädda barnen, BRIS och andra organisationer har länge krävt en ändring för att stärka barnets rättigheter i denna fråga. Feministiskt initiativ lämnade i oktober 2011 även in en skuggmotion till riksdagen där vi föreslog att barn som upplevt våld (eller av andra anledningar mår dåligt) ska få den hjälp och det stöd som av professionella bedöms som adekvat utan att båda vårdnadshavarna behöver ge sitt medgivande till detta. Ett stort framsteg är att frågan tagits upp i departementspromemorian *Barns rätt till vård och sociala insatser stärks*, enligt vilken socialnämnden ska kunna besluta om psykologisk och psykiatrisk utredning och behandling av ett barn även om en av vårdnadshavarna motsätter sig det. Förändringen träder i kraft 1 januari 2012.¹⁷

Familjerätt

Inte sällan är det just i samband med separation – att kvinnan vill lämna relationen – som våldet börjar eller eskalerar. Det är ofta då som det dödliga våldet inträffar.¹⁸ När föräldrar som skiljs inte kan komma överens om vårdnad, boende eller umgänge med gemensamma barn, blir dessa frågor föremål för utredning av

¹⁶ Broberg, Anders, Almqvist, Kjerstin, Almqvist, Linnéa, Axberg, Ulf, Cater K, Åsa, Eriksson, Maria, Forssell, Anna, Grip, Karin, Iversen, Clara & Shariafi,Ulrika (2011) *Stöd till barn som bevittnat våld mot mamma. En nationell utvärdering*. Göteborgs universitet, Psykologiska institutionen.

¹⁷ Ds 2011:5.

¹⁸ Ekbrand, Hans (2006) *Separationer och mäns våld mot kvinnor*. Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen.

socialtjänstens familjerättssekreterare och tingsrätten fattar beslut. Alla skilsmässor med våldsinslag blir inte dessutom familjerättsprocesser, men konfliktnivån i dessa processer är hög. Drygt 7000 barn blir varje år föremål för nya tvister om vårdnad, boende och umgänge.¹⁹ Barns svaga position och svårigheter att bli lyssnade på i dessa processer har uppmärksammats inom forskning det senaste decenniet. Praxis i dag är att barn kan tvingas att umgås och även bo hos en förälder mot sin uttryckliga vilja – trots dokumenterat våld, trots barns vittnesmål om övergrepp mot dem själva, trots vittnesmål från skolpersonal eller intyg från psykolog om det olämpliga i dessa beslut.²⁰

På en konferens med familjerätt som tema, nyligen anordnad av Roks, framhölls av flera sakkunniga att barns rättsäkerhet i dessa frågor tycks ha försvagats de senaste åren, samtidigt som en aggressiv papparättsrörelse kan sägas ha flyttat fram sina positioner. I en aktuell avhandling diskuteras dock tecken på en möjlig utveckling i positiv riktning mot att familjerättssekreterare får en höjd kompetens – får ett annat riskmedvetande i fråga om barns utsatthet, och även skaffar sig en bättre beredskap att tala med barn om våld.²¹

Det överordnade målet enligt lagtexten är barns rätt till kontakt med båda sina föräldrar.²² I praktiken kan dock ingen förälder tvingas till umgänge med sitt barn medan däremot barn kan hämtas från skolan med våld av myndigheterna, för att inför upprörda kamrater och personal föras till en förälder som de är livrädda för och själva uttryckligen sagt att de inte vill träffa.²³ Feministiskt initiativ kräver att barns rättigheter till skydd, stöd och delaktighet sätts före föräldrarnas rättigheter och önskemål i dessa processer och har lämnat in en skuggmotion som föreslår detta till riksdagen. Vi menar att det inte ska krävas bevis på övergrepp eller annat våld för att möta ett barns önskan om att för en kortare eller längre tid slippa umgänge med en förälder. Barnets rätt till delaktighet måste stärkas. Som det är nu är mamman och pappan parter i dessa processer men barnet är inte en part. För att stärka barnets position och rättigheter föreslår vi att barnet blir en part med en egen företrädare i tvister som rör vårdnad, boende och umgänge.

¹⁹ Socialstyrelsen (2011) *Familjerätt 2010*.

²⁰ Eriksson, Maria (2003) *I skuggan av pappa. Familjerätten och hanteringen av faders våld*. Uppsala universitet, Sociologiska institutionen; Eriksson, Maria, Källström Cater, Åsa, Dahlkild-Öhman, Gunilla & Näsman, Elisabet, red. (2008) *Barn röster om våld. Att tolka och förstå*; Eriksson, Maria, Bruno, Linnéa & Näsman, Elisabet (2011) "Domestic violence, family law and the impact upon schools – an unexplored area of research", *Children & Society*.

²¹ Dahlkild-Öhman, Gunilla (2011) *Att börja tala med barn om pappas våld mot mamma. Radikalt lärande i arbetet med vårdnad, boende och umgänge*. Uppsala universitet, Sociologiska institutionen.

²² Föräldrabalken, kap. 6.

²³ Bruno, Linnéa (kommande 2011) "Skolan, familjerätten och barnen", *Utbildning & Demokrati*.

Papperslösa kvinnors rätt till skydd²⁴

Papperslösa kvinnor är inte bara på flykt från förföljelse, hot, övergrepp, tortyr eller krig i länderna de flytt ifrån, utan befinner sig även i en ständigt otrygg situation på grund av sin papperslösa status i Sverige. Som papperslös lever du utan möjlighet till skydd eller rättssäkerhet om du skulle bli utsatt för brott. Blir du utsatt för hot, rån, trakasserier, misshandel eller övergrepp har du väldigt liten möjlighet att få skydd och att få dina rättigheter tillgodosedda. Att anmäla ett övergrepp är omöjligt då polisen utgör ett hot om avvisning. Detta innebär även en situation där myndighetspersoner såsom polisen kan vara den parten som begår brott, utan att de kan ställas till svars. Likaså kan det vara arbetsgivare, bostadsuthyrare, anförvanter eller andra som känner till situationen och som misshandlar, hotar, utnyttjar ekonomiskt eller sexuellt med vetskapen om att det inte kan polisanmälas.

Rätten till skydd mot sexuella övergrepp och andra former av könsrelaterat våld ska, enligt t.ex. FN:s kvinnokonvention, tillkomma alla utan diskriminering. Rätten till skydd mot till exempel sexuella övergrepp och misshandel kan även anses utgöra tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och ska således tillkomma alla utan diskriminering, enligt t.ex. artikel 3 i Europakonventionen och artikel 7 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. Vi menar att asylsökande och papperslösa kvinnor ska ha lika rätt till skyddat boende vid hot om våld som andra.

²⁴ Feministiskt initiativs motion till riksdagen 2011

<http://www.feministisktinitiativ.se/downloads/grasrot/10.pdf>

Vi vill

- Att en utredning genomförs av de samhällsekonomiska kostnader som mäns våld mot kvinnor innebär.
- Att alla utbildningar får ett obligatoriskt könsmakts-, hbt- och antirasistiskt perspektiv och att obligatorisk fortbildning ges till bland annat lärare i dessa perspektiv.
- Att socialtjänstlagen skärps så att utsatta kvinnor och barn – oberoende av bostadsort – ska ha tillgång till hjälp, stöd, respektfullt bemötande och skyddat boende i sitt närområde. Socialtjänstlagen måste därför innehålla en tvingande paragraf där alla kommuner ges i uppdrag att själva, eller i samarbete med andra näraliggande kommuner, se till att det finns en kvinnojour (ideell eller kommunal) som kan bistå utsatta kvinnor och barn. I de fall där hjälpsökande talar annat språk än svenska ska hon ha rätt till tolkhjälp.
- Att kvinnofridslagen i fall som handlar om papperslösa migranter ska ha ett självklart företräde framför Utlänningslagen. Papperslösa kvinnor som utsatts för hot, misshandel, utpressning, trakasserier eller sexuella övergrepp ska fredas och garanteras skydd i samband med anmälan om brott.
- Att tvåårsregeln i utlänningslagen tas bort, eftersom den är konserverande och strider mot kvinnors mänskliga rättigheter.
- Att Hälso- och sjukvårdslagen får ett tillägg om att särskilt beakta barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor med utsätter den andra föräldern eller annan vuxen som barnet bor med för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld.
- Att barn som upplevt våld eller av andra anledningar mår dåligt ska få den hjälp och det stöd som av professionella bedöms som adekvat utan att båda vårdnadshavarna behöver ge sitt medgivande till detta.

**Box 498
101 29 Stockholm
info@feministisktinitiativ.se**